важливості орієнтації на потреби та інтереси студента, що матиме безпосередній вплив на мотивацію до вивчення іноземної мови та ефективність процесу навчання. На думку Т. Хатчінсона та А. Вотерса [5, с. 8], мотивації можна досягти при використанні в навчальному процесі текстів професійно-орієнтованої тематики, наприклад текстів про біологію для студентів-біологів, чи текстів про економіку та комерцію для студентів-економістів, тощо. Це зробить процес вивчення іноземної мови цікавішим, кращим та швидшим.

Таким чином, становлення та розвиток сучасного підходу до вивчення ІМПС зумовили три основні фактори: поширення англійської мови у світі як засобу спілкування у певних сферах діяльності; поява нових тенденцій у лінгвістиці та в методиці викладання іноземної мови; зміщення уваги на визначення потреб та інтересів студента. Усі ці фактори зумовили необхідність подальшої спеціалізації у вивченні іноземної мови.

Список використаних джерел:

1. Микитенко Н. О. Чинники формування змісту навчальної дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» / Н. О. Микитенко // Вісник Львів. у-ту. Серія педагогічна. – Львів, 2010. – Вип. 26. – С. 93-103.

2. Морська Л. І. Англійська мова для спеціальних цілей (ESP): історія виникнення підходу та його специфіка / Л. І. Морська // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород: Говерла, 2012. – Вип. 25. – С. 136–138.

3. Мильруд Р. П. Обучение язику в специальных целях: сущность, методика, рефлексия. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://iyazyki.ru/2013/05/english-special/

4. Crystal D. English as a global Language / D. Crystal. – Cambridge: Cambridge University Press, 2003. – 120 p.

5. Hutchinson T., Waters. A. English for specific purposes: A Learning-centred Approach / T. Hutchinson, A. Waters. – Cambridge: Cambridge University Press, 1987. – 183 p.

6. Swales J. Episodes in ESP: A source and reference book on the development of English for Science and Technology / J. Swales. – Prentice Hal International (UK) Ltd, 1988. – 217 p.

Ушакова Л.І.
аспірант,
Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т.Г. Шевченка

ЗМІСТ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Найважливішим завданням професійної підготовки студентів у вищому навчальному закладі є формування необхідного і достатнього рівня професійної компетентності. Професійні компетенції визначаються відповідно до завдань професійної діяльності та освітньо-професійного рівня. Таким чином, для визначення цілей і змісту професійної підготовки вчителя іноземних мов слід враховувати специфіку і діапазон вирішення професійних задач.

Аналіз нормативних документів [1; 3; 4], які визначають цілі й завдання іншомовної освіти та зміст професійної освіти майбутніх учителів іноземних мов, дозволяє зробити висновок, що навчання іноземних мов вимагає від

учителя вміння виконувати роль головного провідника не лише у світ знань іншої мови, а й у коло незнайомого світосприйняття, іншої ментальності та культури. Для цього вчитель потребує поглибленого розуміння природи і сутності мови, її етнічної унікальності, ролі у сучасному суспільстві, взаємодії з відповідною культурою та мисленням людей.

Серед сучасних мовознавчих наук (лінгвофілософія, соціолінгвістика, психолінгвістика, комунікативна лінгвістика, етнолінгвістика, лінгвістика тексту, мовленнєва комунікація та ін.), які з різних аспектів досліджують взаємодію мови й людини, чільне місце посідає лінгвокультурологія – наука, яка розглядає мову як феномен культури та її вплив на мовну особистість. Говорячи про зв'язок мови й культури, необхідними постають такі категорії лінгвокультурології як картина світу, концепт, мовна особистість, мовна свідомість, етнокультурна комунікативна поведінка, етнокультурні стереотипи, національно-специфічна й універсальна частина словника, прецедентні тексти і цілий ряд інших параметрів, за якими можна виявити цей зв'язок.

Взаємопов'язане навчання мови й культури служить меті навчання іноземних мов, тому лінгвокультурологія потрапляє у коло інтересів лінгводидактики, яка розглядає цю науку як практичну реалізацію культурології, що має на увазі не лише широкий культурологічний проблемний діапазон, а й максимально поглиблене вивчення мовних фактів. Порівняння й співставлення мовних явищ у різних (виучуваних) мовах сприяє глибшому розумінню учнями/студентами природи й унікальності кожної окремої мови та підвищує рівень сформованості навичок і вмінь використовувати іноземну мову в діалозі культур: вибирати, використовувати й розуміти мовні й мовленнєві засоби іншомовного спілкування з національно-культурною специфікою відповідно до міжкультурного і соціального контексту; набувати культурологічних, країнознавчих, лінгвокраїнознавчих, соціокультурних і міжкультурних знань; користуватися набутими знаннями для досягнення своєї мети в іншомовному міжкультурному спілкуванні; вступати в комунікативні стосунки з представниками інших країн у певних ситуаціях [2, с. 93-94].

Отже, лінгводидактичний напрям сучасної лінгвокультурології орієнтований на методику викладання мови як іноземної під кутом зору культурних розбіжностей носіїв різних мов і вивчає ситуації незбігу мовних картин світу у різних культурах. Саме такий підхід є найбільш перспективним і продуктивним відповідно до вимог сучасної іншомовної освіти й міжкультурної комунікації.

Вищезазначене дає підстави стверджувати про необхідність формування лінгвокультурологічної компетентності як спосіб підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов. Ми вбачаємо шлях формування зазначеної компетентності у двох аспектах: у якості інтегрованої характеристики майбутнього вчителя як мовної особистості (користувача мовою) та в якості компоненту професійної компетентності як результату професійної освіти. Під лінгвокультурологічною компетентністю користувача мовою ми розуміємо якість мовної особистості, виражену лінгвокультурологічними знаннями, спеціальними вміннями та особистісними якостями, яка дозволяє їй

інтегруватися у світову культуру і брати участь у міжкультурній комунікації, уникаючи міжмовних та міжкультурних конфліктів.

Слід зазначити, що ми досліджуємо питання формування лінгвокультурологічної компетентності майбутнього вчителя двох іноземних мов, тому вважаємо, що у її формуванні беруть участь мінімум три мовні системи (рідна мова та дві іноземні) у взаємодії з відповідними культурами. Таким чином, під лінгвокультурологічною компетентністю майбутнього вчителя іноземних мов ми розуміємо системне, особистісне новоутворення, сформоване у контексті плюрилінгвальної та полікультурної підготовки в результаті інтеграції спеціальних філологічних та базових професійно-педагогічних компетентностей, що забезпечує готовність до ефективного виконання професійних обов'язків.

Зміст лінгвокультурологічної компетентності представлений знаннями про культуру, втілену в певній національній мові, про спільне й специфічне у різних картинах світу, а також уявленнями про причини таких відмінностей, занннями про норми, правила й традиції вербального й невербального спілкування в рамках певної лінгвокультури, спеціальними уміннями оперувати цими знаннями в практичній діяльності (виявляти, інтерпретувати, пояснювати лінгвокультурологічні одиниці тощо), міжкультурним комунікативним досвідом та індивідуально-професійними якостями, необхідними для реалізації професійної педагогічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Концепція мовної освіти в Україні. Проект. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCEQFjAA&url=http%3A%2F%2Fschool125.edu.kh.ua%2FFiles%2Fdownloads%2FConcept_L_education.doc&ei=WbaNU92dL6yWyQOv1YHIDg&usg=AFQjCNFcQ-4JYjHuovFedkNtVUfFRSwD0Q&bvm=bv.68191837,d.bGE&cad=rjt

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігіч О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.

3. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи: Іноземна мова. [Електронний ресурс]. Режим доступу: // http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/inozemna-5-9.pdf

4. Стандарт вищої освіти: освітньо-кваліфікаційна характеристика «бакалавр» за спеціальністю 6.010103. Педагогіка і методика середньої освіти, іноземна мова напряму підготовки 0101 Педагогічна освіта / [розробники стандарту: С. В. Тезікова, С. І. Потапенко, Л. С. Панова та ін.]. – К.: МОН України, 2004. – 153 с.